

ท้องถิ่นปริทรรศน์

● สมพันธ์ เตชะอธิก

จากทุกขั้วสุขอีสาน

รัฐทุกขั้วจึงจะรัฐสุข

แต่กว่าจะสร้างภูมิคุ้มกันและฟื้นทุกขั้วสุขได้ ก็ต้องอาศัยการเรียนรู้ด้วยตนเองและมีเครือข่ายคอยอุ้มชูช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน สมัชชาสุขภาพ 20 จังหวัดภาคอีสาน ร่วมกับภาคีเครือข่าย ได้มีประกาศปฏิญญาโฮมสุขอีสาน (2) ในเวทีวิชาการโฮมสุขอีสาน ที่มหาวิทยาลัยมหาสารคาม เมื่อวันที่ 22 มิถุนายน 2559 ในงานปิดเวที ก่อนแยกย้ายไปทำงานภารกิจเพื่อสร้างสุขอีสานในแต่ละพื้นที่ต่อไป ความว่า

ตัวแทนคนอีสานประมาณ 300 คนที่มาจาก 20 จังหวัดภาคอีสาน ได้มารวมกัน ณ สถานที่แห่งนี้ เป็นกลุ่มคนที่มีความห่วงใยแผ่นดินบ้านเกิดเมืองนอน ความเป็นอยู่ของพี่น้องชาวอีสานกว่า 21 ล้านคน ขอประกาศเจตนารมณ์ให้พี่น้องทุกสาขาอาชีพ ได้รับทราบดังนี้ว่า พวกเราจะมีส่วนร่วมในวัฒนธรรมวิชาการ ใช้การจัดการความรู้ในการขับเคลื่อนนโยบายสาธารณะเพื่อสุขภาพแบบมีส่วนร่วมผ่านเวที “โฮมสุขอีสาน” เป็นประจำสม่ำเสมอทุกปี

พวกเราจะเคลื่อนไหวผลักดันการพัฒนาพื้นที่กับนโยบายสาธารณะเพื่อสุขภาพแบบมีส่วนร่วมให้เป็นจริง

พวกเราจะร่วมทุกข์ร่วมสุขและร่วมสร้างความตื่นตัวในการป้องกันและแก้ไขปัญหามาจากผลกระทบเชิงนโยบาย กฎหมาย โครงการของรัฐ และเอกชน

เราจะเชื่อมโยงการปฏิบัติจริงกับข้อมูลวิชาการเชิงประจักษ์ เพื่อนำไปสู่นโยบายสาธารณะเพื่อสุขภาพแบบมีส่วนร่วม

เราจะสร้างภูมิคุ้มกัน “ทุกข์ของคนอีสาน” ไปสู่การ “โสมสุขอีสาน” ให้เป็นจริง

ปฏิญญาหรือความตั้งใจทั้ง 5 ประเด็นข้างต้น ถือเป็นกระบวนการทำงานนโยบายสาธารณะเพื่อสุขภาพแบบมีส่วนร่วม โดยมีเป้าหมายเพื่อให้คนอีสานปลดปล่อยความทุกข์ อันเนื่องมาจากนโยบายการพัฒนาเศรษฐกิจ การเมือง การแย่งชิงทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม การเปลี่ยนวิถีการผลิตจากพึ่งพิงธรรมชาติมาสู่การผลิตเพื่ออุตสาหกรรม เงิน รายได้ การมีงานทำ ที่ล้วนสร้างสภาพแวดล้อมที่ส่งผลกระทบต่อในทางเสียหายแก่ชาวอีสานและพื้นที่

แม้ว่าการสร้างสุขให้อีสานจะเป็นเรื่องยาก แต่เพราะมันยากจึงต้องมีกลุ่มคน ภาคีเครือข่าย มาร่วมกันขับเคลื่อนหาหนทางร่วมกับคนอีสาน ที่สำคัญคนอีสานต้องตื่นรู้ด้วยตนเองว่าทุกข์ของคนรุ่นนี้ และคนรุ่นลูกหลาน มาจากตัวเองที่หลงเข้าไปในวังวนของการพัฒนาที่เอื้ออำนวยให้แกรัฐ นายทุน ทั้งในประเทศและต่างประเทศ โดยอาศัยทรัพยากรและทุนทางสังคมของแผ่นดินอีสานมากอบโกยเอาโดยที่อีสานได้รับประโยชน์เพียงเศษเสี้ยวของการพัฒนา

จากทุกขุสสุข จึงต้องเปลี่ยนบทบาททัศน์/วิถีคิดในการปลดปล่อยตนเองออกจากพันธนาการของนโยบาย ยุทธศาสตร์ แผนงาน โครงการต่างๆ ของรัฐและนายทุน กลับมาสู่วิถีชีวิตที่เคารพตนเอง มีอิสระ มีการพึ่งพาซึ่งกันเอง รวมทั้งธรรมชาติที่มาช่วยคนอีสานอยู่แล้วไม่ให้สูญเสียชีวิต

โสมสุขอีสานจึงเป็นสิ่งที่จะรวมคนอีสานที่หลากหลายทุกกลุ่มให้มารักกัน ทำความดี/สิ่งดีงามร่วมกัน โดยมีส่วนร่วมในนโยบายสาธารณะด้านสุขภาพ และเรียนรู้ทุกขุสสุขไปจนกว่าจะบรรลุเป้าหมาย แม้ไม่พ้นทุกข์ก็ขอให้ปลดปล่อยไปสู่สุขได้บ้าง ชีวิตคนอีสานก็จะอยู่อย่างพออยู่พอกินและยั่งยืนตามอัตภาพ